

**ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК
КОРПОРАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА
МІЖНАРОДНИХ ІТ-КОМПАНІЙ**

Абакелія І.Р.

Науковий керівник: Нікітіна А.В., к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Анотація. У статті проаналізовано вплив процесів глобалізації на міжнародне ділове життя, діяльність міжнародних компаній та економічні показники, зокрема, світовий експорт, частку ВВП та обсяг прямих іноземних інвестицій у основні засоби. Обґрунтовано, що економічна глобалізація означає зростаючу взаємозалежність світових економік в результаті зростаючих масштабів транскордонної торгівлі товарами і послугами, потоку міжнародного капіталу і широкого і швидкого поширення технологій.

Ключові слова: глобалізація, глобалізаційні процеси, міжнародний бізнес, міжнародні компанії, концепція глобалізації, розвиток міжнародного бізнесу.

Постановка проблеми. Однією з найважливіших тенденцій розвитку світового господарства і однієї з його форм організацій – міжнародного бізнесу сьогодні є стрімкий розвиток глобалізаційних процесів, які визначають напрями розвитку національних економік і світового бізнесу в цілому, тому надзвичайно важливим та актуальним постає зараз дослідження цієї теми. На міжнародному рівні глобалізація світової економіки та відмінності між країнами розглядаються як можливості та як виклики для бізнес-середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика глобалізації відобразилася у працях таких зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема: В. Гейця, М. Долішнього, П. Круша, Д. Лук'яненка, О. Білоруса, Ю. Пахомова, В. Будкін, А. Гальчинський, Н. Гражевська, Б. Кваснюк, В. Сіденко, А. Філіпенко.

Як явище міжнародних економічних відносин, міжнародний бізнес – це взаємодія суб'єктів міжнародної економічної діяльності, спрямована на одержання переваг від трансграничного співробітництва. Професор Д. Лук'яненко розглядає конкретну сутність цієї концепції як будь-яку операцію, що здійснюється контрагентами двох або більше країн. Зокрема, це господарські операції, засновані на новітніх організаційних технологіях, мають гнучкість у процесі оперативного управління з урахуванням впливу вимог світового ринку та оптимального задоволення інтересів та потреб партнерів [1].

А.Н. Зелінська у своїх працях зазначає, що концептуальною основою міжнародного бізнесу є можливість отримання переваг (економічних чи технологічних) саме з переваг міждержавних ділових операцій, тобто продажу даного товару в іншій країні або створення фірми однієї країни виробництва в іншій країні, або спільне надання послуг фірмами двох країн – третя забезпечує сторонам, які беруть участь у бізнесі, більше переваг, ніж вони мали б, якби

вони здійснювали подібну діяльність як суб'єкти лише національних економік [2].

Невирішені складові загальної проблеми. Але, такі напрями дослідження, як вплив глобалізаційних процесів на політичну складову міжнародного життя та ризику формування міжнародної екосистеми бізнесу під впливом глобалізації вимагають додаткового наукового опрацювання.

Формулювання цілей статі. Мета статті – дослідження впливу глобалізації на розвиток міжнародного бізнесу; проведення аналізу ключових показників та тенденцій світових глобалізаційних процесів. Для досягнення поставленої мети слугують такі задачі:

- розкрити зміст поняття «розвиток міжнародного бізнесу»;
- запропонувати основні напрями впливу глобалізації на розвиток міжнародного бізнесу в сучасних умовах;
- дослідити природу, причини та наслідки впливу глобалізації на національні економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення поняття глобалізації можна сформулювати так: глобалізація – це більш тісна форма інтеграції країн і народів світу, спричинена скороченням транспортних та комунікаційних витрат, а також руйнуванням штучних бар'єрів для руху товари, послуги, капітал, знання, люди.

Розглядаючи глобалізацію як явище ХХІ століття, І. Кокоріна дійшов висновку, що це багатомірне явище, яке охоплює масштаби та динаміку міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу, і характеризує високий рівень розвитку міжнародної економіки, такий як кластер, метакорпорація та мережеві структури, зум-ключі формування глобальної економічної системи [4].

Глобалізація фінансового сектору стала найбільш швидкозростаючим та найвпливовішим аспектом економічної глобалізації. Однак із розвитком економічної глобалізації вона ставала дедалі незалежнішою.

Показником, що демонструє швидке зростання процесів глобалізації, є обсяг прямих іноземних інвестицій у виробничі фонди: заводи, обладнання, землю. За даними Світового банку, в 1993 р. Обсяг прямих іноземних інвестицій становив 211,8 млрд. Дол. Доларів США США, а в 2017 році – 3,8 млрд. Дол. Тобто зростання зросло вдсятеро, тоді як світовий ВВП виріс майже втричі. Найбільші потоки прямих іноземних інвестицій відбуваються між промислово розвиненими країнами. Такі статистичні дані у своїх дослідженнях світових економічних показників наводить В.А. Вергун [3].

Сьогодні рушійні сили економічної глобалізації формуються в контексті розробки нової моделі світового порядку, сформованої під впливом цивілізаційного розвитку продуктивних сил в результаті домінування інформації та технологій в економічній система.

Ключові рушійні сили та причини впливу глобалізації на міжнародний бізнес в надзвичайно конкурентному середовищі постають стрижнем у роботі Ю.С. Погорелова, який розглядає зменшення бар'єрів, зростання міждержавної

торгівлі та інвестицій, виробництва глобального продукту для світового споживача, використання Інтернету та інформаційних технологій як важливим й головним аспектом глобалізаційних процесів [5].

Транснаціональні корпорації (ТНК) стали основними носіями економічної глобалізації. Вони глобально організують виробництво і розподіляють ресурси відповідно до принципу максимізації прибутку. І їх глобальна експансія змінює макроекономічні механізми функціонування світових економік. У 1996 році у всьому світі було всього понад 44 000 ТНК, у яких було 280 000 зарубіжних дочірніх компаній і філій.

У 1997 році обсяг торгівлі тільки 100 найбільших ТНК вже становив 1/3 загальносвітового обсягу, а обсяг торгівлі між їхніми материнськими компаніями та їх дочірніми компаніями – ще 1/3. У балансі прямих іноземних інвестицій в розмірі 3 000 мільярдів доларів США наприкінці 1996 р. ТНК володіли більше 80%. Крім того, близько 70% міжнародної передачі технологій здійснювалося між ТНК. Цей тип транскордонна економічна діяльність в рамках одних і тих же підприємств являє собою проблему для традиційних теорій міжнародної торгівлі та інвестицій.

Міжнародні ІТ організації повинні відігравати більш значну роль у процесі економічної глобалізації. Що різко контрастує зі швидким розвитком економічної глобалізації, це вакансія організації для глобального економічного регулювання та контролю, а також відставання у створенні регуляторної системи.

Дія глобальних об'єктивних факторів поступово призвело до того, що великі українські компанії дійшли висновку про необхідність побудови іншої системи соціальної відповідальності, заснованої на включенні в неї всіх основних учасників бізнес-сфери, які слідуєть правила цивілізованого бізнесу, прийняті в занепадаючих країнах.

Соціальна відповідальність бізнесу – це добровільний внесок бізнесу в розвиток компанії, соціальну діяльність компанії. Соціально відповідальна компанія – це компанія, яка діє за принципом соціальної відповідальності та реалізує комплекс соціальних програм у пріоритетних для неї напрямках. Соціальні програми компанії – це діяльність, яка добровільно здійснюється компанією в соціальній, економічній та екологічній сферах, яка матиме системний характер, пов'язана з її місією та стратегією розвитку бізнесу і спрямована на задоволення запитів різних зацікавлених сторін діяльність компанії.

Отже, відбулося неприйняття принципу, що будь-який бізнес створюється з метою отримання прибутку. Це пов'язано з тим, що сучасний бізнес реалізується не у вакуумі, а в певній золотій точці і може бути успішним лише в трибунах та передбачуваних умовах. Створення таких умов можливо при тісній і продуктивній взаємодії бізнесу з державою та суспільством.

Первинний конфлікт корпорацій із суспільством та державою вимагав активізації соціальної складової в корпоративній культурі. Перевагами соціально відповідальної культури компанії є:

– по-перше, зміцнення репутації та іміджу компанії. добросовісна та соціально відповідальна ділова практика здійснюється для підвищення репутації та іміджу компанії в очах широкої громадськості та ділового духу. Соціально відповідальна поведінка компанії проявляється у зменшенні витрат на роботу з комерційними органами, а також сприяє залученню та утриманню персоналу компанії;

– по-друге, підвищення ефективності ведення бізнесу. Соціально відповідальне ведення бізнесу безпосередньо відображається у підвищенні ефективності роботи компанії. Компанії, які застосовують соціально відповідальну ділову практику, яка отримує такі переваги, як підвищення продуктивності персоналу, зменшення експлуатаційних витрат, збільшення продажів та збільшення лояльності клієнтів;

– по-третє, підвищення інвестиційної прибутковості компанії. Дотримання принципів етичної, соціально та екологічно відповідальної ділової практики для підвищення інвестиційної прибутковості компанії, що, в свою чергу, проявляється в поліпшенні фінансових показників у її виконанні та відкриває більше вільного доступу до капіталу.

Висновки. Таким чином, глобалізація, напружена конкуренція, необхідність пошуку та ефективного впровадження інновацій визначаються нові завдання та параметри функціонування корпоративної культури.

Література:

1. Лук'яненко Д.Г. *Глобальна економіка XXI століття: людський вимір.* К.: КНЕУ, 2015. 420 с.

2. Зелінська О.М., Галазюк Н.М., Урбан О.А. *Сутність транснаціональних корпорацій та їх вплив на процес економічного зростання.* Економічний форум. 2014. С. 145-150.

3. Вергун В.А., Ступницький О.І. *Іноземні інвестиції: офшорні зони та їх інституції в міжнародному бізнесі.* К.: Київський університет, 2012. 303 с.

4. Кокоріна В.І. *Імперативи розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* 2010. № 3. С. 67-73.

5. Погорелов Ю.С. *Категорія розвитку та її експлейнарний базис. Теоретичні та прикладні питання економіки.* 2012. Вип. 27. С. 30-34.

6. Черваньов Д.М. *Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств.* К.: Знання-прес, 2013. 622 с.

7. Гонта О.І. *Структуризація зовнішніх впливів на економіку регіонів України в умовах глобалізації.* Чернігів. наук. часоп. Економіка і управління. 2016. № 1(1). С. 23-29.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ

Абрамян В.В.

Науковий керівник: Ревенко Д.С., к.е.н., доцент
Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Анотація. У статті розглянуто сучасний стан та тенденції розвитку світових енергетичних ринків. Зроблено більш детальний аналіз у контексті дослідження паливного кошика світу. Розглянуто тенденції розвитку світової енергетики, ризику та загрози окремих держав, питання безпеки. Визначено тенденції на світовому енергетичному ринку до 2040 року.

Ключові слова: енергетичні ресурси, безпека, енергоспоживання, світовий попит, глобалізація, технології.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації світовий ринок енергетики перетворився в каталізатор економічних, політичних, демографічних та інших змін у світі. Конфлікт на Близькому Сході, у регіоні, який залишається єдиним великим постачальником недорогої нафти, нагадує найбільш напружені часи для глобальної енергетики, що виникли після нафтових шоків 70-х років.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням показників та прогнозів світового енергетичного ринку присвячені праці вчених М. Алатані, Дж. Брауна, О. Макарова, Б. Буркинського, А. Голікова, В. Сидорова, О. Головченко, О. Довгаль, В. Бондаренко, В. Плачкової.

Формування мети. Головною метою статті є визначення сучасного стану та тенденцій розвитку світових енергетичних ринків.

Виклад основного матеріалу. Глобальний попит на енергію, згідно з оцінками Міжнародного енергетичного агентства (МЕА), виросте на 37% до 2040 р., водночас зростання населення й економіки буде менш енергоємним, ніж раніше. В основному сценарії зростання глобального попиту на енергію помітно сповільниться (із більше 2% на рік в останні два десятиліття до 1% на рік після 2025 р.) через зміни енергетичної політики і структурних зрушень у світовій економіці в бік більшої частки сфери послуг і секторів легкої промисловості.

Зміни в паливному кошику носять закономірний характер. Криза 2008–2010 рр. поклала початок наступного, четвертого, етапу розвитку світової енергетики, що характеризується черговим подвоєнням цін, диверсифікацією паливної корзини і ще більш стриманим зростанням енергоспоживання. Структура світового енергоспоживання буде ставати все більш збалансованою: замість домінування одного виду палива (яке спостерігалось протягом усієї статистично забезпеченої історії антропогенної енергетики) до 2040 р. прогнозується вирівнювання часткою викопних видів палива (нафта – 26%, газ – 24%, вугілля – 26%) і невикопних (у сумі 24%), що свідчить про розвиток міжпаливної конкуренції і підвищення стійкості енергопостачання (рис. 1).